GENERALINIO ADVOKATO DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER IŠVADA,

pateikta 2005 m. spalio 20 d. [1]

I — Įžanga

1. Šengeno *acquis* yra:

a) 1985 m. birželio 14 d. Liuksemburgo mieste tokiu pačiu pavadinimu pasirašytas susitarimas tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško bendrų sienų kontrolės panaikinimo (toliau – Šengeno susitarimas) [2];

b) 1990 m. birželio 19 d. pasirašyta Konvencija, įgyvendinanti Šengeno susitarimą tarp tų pačių pasirašiusių šalių (toliau – Konvencija) [3];

c) Kitų Europos Sąjungos valstybių narių pasirašyti minėtų dviejų aktų protokolai ir prisijungimo sutartys, Konvencijai įgyvendinti įsteigto Vykdomojo komiteto priimti sprendimai ir deklaracijos bei sprendimai institucijų, kurioms Vykdomasis komitetas suteikė sprendimų priėmimo kompetenciją [4].

2. Protokolas (Nr. 2), pridėtas prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijos steigimo sutarties (toliau – protokolas), yra sudedamoji Europos Sąjungos teisės sistemos dalis. Pagal Protokolo 2 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą trylikoje minėto protokolo 1 straipsnyje išvardytų valstybių narių, tarp

1 — Originalo kalba: ispanų.

2 — OL L 239, 2000, p. 13.

3 — OL L 239, 2000, p. 19.

4 — OL L 239, 2000, p. 63 ir paskesni.

kurių yra ir Belgijos Karalystė [5], Šengeno *acquis* taikomas nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo dienos (1999 m. gegužės 1 d.).

3. Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalystė pagal protokolo 6 straipsnį įsipareigojo įgyvendinti bei plėtoti Šengeno *acquis*, kuris šiose valstybėse taikomas nuo 2001 m. kovo 25 dienos [6].

4. Prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs Kasacinis teismas (*Hof van Cassatie*) (Belgija) suteikia Teisingumo Teismui galimybę trečią kartą [7] išaiškinti Konvencijos 54 straipsnį, įtvirtinantį *ne bis in idem* principą, kaip ir šio principo taikymą *ratione temporis*, bei patikslinti „tų pačių veikų" sąvoką.

II — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijų teisė*

5. Remiantis Protokolo preambule, Šengeno *acquis* nuostatomis siekiama sustiprinti Europos integraciją ir būtent leidžiant Europos Sąjungai greičiau tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve.

5 — Kitos valstybės narės yra Danijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Prancūzijos Respublika, Italijos Respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, Nyderlandų Karalystė, Austrijos Respublika, Portugalijos Respublika, Suomijos Respublika ir Švedijos Karalystė. Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė bei Airijos Respublika nėra visiškai įstojusios į bendrąjį susitarimą ir dalyvauja tik atskirose jo dalyse (2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas 2000/365/EB (OL L 131, p. 43) ir 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB (OL L 64, p. 20) dėl šių dviejų valstybių prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas). Išskirtinė padėtis nustatyta Danijos Karalystei, kuri netaiko šioje srityje priimtų sprendimų. Nuostatos, sudarančios Šengeno *acquis*, taikomos dešimtyje naujų valstybių narių nuo jų įstojimo į Europos Sąjungą dienos, nors toks įgyvendinimas daugeliui jų priklauso nuo Europos Sąjungos Tarybos sprendimų (Sutarties dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą 3 straipsnis) (OL L 236, 2003, p. 33).

6 — 1996 m. gruodžio 19 d. trylika Europos Sąjungos valstybių narių, pasirašiusių Šengeno *acquis*, ir minėtos šiaurės valstybės Liuksemburge pasirašė *ad hoc* sutartį, kuri vėliau buvo pagrindas 1999 m. gegužės 18 d. Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės sudarytam galutiniam susitarimui dėl šių valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999, p. 36). Pagal šio susitarimo 15 straipsnio 4 dalį Taryba buvo įpareigota nustatyti naujoms Susitariančiosioms Šalims šio susitarimo įsigaliojimo datą, kurią ji įtvirtino savo 2000 m. gruodžio 1 d. Sprendime 2000/777/EB dėl Šengeno *acquis* taikymo Danijoje, Suomijoje ir Švedijoje bei Islandijoje ir Norvegijoje (OL L 309, p. 24), bendrai nurodydama įsigaliojimą nuo 2001 m. kovo 25 d. (1 straipsnis).

7 — Pirmuose savo sprendimuose Teisingumo Teismas nagrinėjo būdą, kuriuo *jus puniendi* yra įgyvendinama valstybėse narėse, ir nusprendė, kad *ne bis in idem* principas taikomas ir tolimesniam baudžiamajam procesui, kai kaltinimkas atliko prokuroro nustatytas prievoles (2003 m. vasario 11 d. Sprendimas *Gözütok ir Brügge* (C-187/01 ir C-385/01, Rink. p. I-1345); šiose bylose 2002 m. rugsėjo 19 d. aš pateikiau išvadas). Tačiau šis principas netaikomas, jei byla užbaigta remiantis prokuroro sprendimu nevykdyti baudžiamojo persekiojimo dėl to, kad kitoje valstybėje narėje to paties kaltinamojo asmens atžvilgiu ir dėl tų pačių veikų jau pradėtas baudžiamasis persekiojimas (2005 m. kovo 10 d. Sprendimas *Miraglia* (C 469/03, Rink. p. I-2009).

6. Remdamasi Protokolo 2 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos antru sakiniu, Taryba 1999 m. gegužės 20 d. priėmė Sprendimus 1999/435/EB ir 1999/436/EB, susijusius su Šengeno *acquis* sąvokos išaiškinimu, siekdama nustatyti, atsižvelgiant į atitinkamas Europos Bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties nuostatas, kiekvienos nuostatos ar sprendimo, sudarančių Šengeno *acquis*, teisinį pagrindą [8].

7. Iš antrojo sprendimo 2 straipsnio ir A priedo matyti, kad Konvencijos 54 ir 58 straipsnių teisinis pagrindas yra ES 34 ir 31 straipsniai, esantys Europos Sąjungos sutarties VI antraštinėje dalyje „Policijos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose nuostatos".

8. Minėti Konvencijos straipsniai yra 3 skyriuje, pavadintame „*Ne bis in idem* principo taikymas", ir priklauso III antraštinei daliai „Policija ir saugumas".

9. 54 straipsnis išdėstytas taip:

„Asmuo, kurio teismo procesas vienoje Susitariančiojoje Šalyje yra galutinai baigtas, už tas pačias veikas negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn kitoje Susitariančiojoje Šalyje, jei jau paskirta bausmė, ji jau įvykdyta, faktiškai vykdoma arba pagal nuosprendį priėmusios Susitariančiosios Šalies įstatymus nebegali būti vykdoma".

10. 71 straipsnio, kuris yra tos pačios III antraštinės dalies 6 skyriuje („Narkotinės medžiagos"), teisinis pagrindas yra ES 34 ir 31 straipsniai bei ES 30 straipsnis. Jo pirmosios dvi dalys išdėstytos taip:

„1. Susitariančiosios Šalys dėl visų narkotinių ir psichotropinių medžiagų, įskaitant kanapes, tiesioginio ar netiesioginio pardavimo arba tokių produktų ir medžiagų laikymo turint tikslą jas parduoti arba išvežti, įsipareigoja pagal esamas Jungtinių Tautų konvencijas imtis visų reikiamų priemonių, kad užkirstų kelią neteisėtai prekybai narkotinėmis ir psichotropinėmis medžiagomis bei už ją baustų.

2. Susitariančiosios Šalys įsipareigoja, nepažeisdamos atitinkamų 74, 75 ir 76 straipsnių nuostatų, administracinėmis ir baudžiamosios teisės priemonėmis kovoti su nelegaliu narkotinių ir psichotropinių medžiagų, įskai-

8 — OL L 176, atitinkamai p. 1 ir 17.

tant kanapes, išvežimu, taip pat su tokių produktų ir medžiagų pardavimu, tiekimu ir perdavimu [9].

<...>"

B — *Jungtinių Tautų konvencijos*

11. 1961 m. kovo 30 d. Niujorke pasirašytos Bendrosios narkotinių medžiagų konvencijos 36 straipsnis įtvirtina, kad:

„1. a) Laikydamasi savo konstitucinių apribojimų, kiekviena Šalis imasi priemonių, kurios užtikrintų, kad narkotinių medžiagų kultivavimas ir gamyba, apdirbimas, išgavimas, paruošimas, laikymas, pasiūla, pateikimas komerciniais tikslais, skirstymas, pirkimas, pardavimas, pristatymas bet kokiomis sąlygomis, tarpininkavimas, išsiuntimas, persiuntimas tranzitu, vežimas, išvežimas, įvežimas, pažeidžiant šios Konvencijos nuostatas, ir bet kokie kiti veiksmai, kuriais, Šalių nuomone, nusižengiama šios Konvencijos nuostatoms, būtų pripažinti baudžiamaisiais teisės pažeidimais tais atvejais, kai jie padaryti tyčia, taip pat kad už rimtus teisės pažeidimus būtų taikomos atitinkamos bausmės, pavyzdžiui, įkalinimas arba kitoks laisvės atėmimas;

<...>

2. Atsižvelgiant į Šalių konstitucinius apribojimus, teisinę sistemą ir vidaus teisę:

a) i) Visi 1 dalyje išvardyti teisės pažeidimai, jeigu jie padaryti skirtingose šalyse, bus laikomi atskirais teisės pažeidimais;

<...>

3. Jurisdikcijos klausimais suinteresuotosios Šalies baudžiamosios teisės nuostatos yra viršesnės už šio straipsnio nuostatas.

4. Jokios šio straipsnio nuostatos nedaro įtakos principui, kad nusikaltimai, kuriems šis straipsnis taikomas, būtų nustatomi, persekiojami ir baudžiami pagal šios Šalies vidaus teisę."

9 — Šios nuostatos susijusios su teisėta prekyba ir būtina kontrole.

12. 1971 m. Konvencijos dėl psichotropinių medžiagų 22 straipsnis yra iš esmės identiškas 1961 m. Konvencijos 36 straipsniui.

III — Pagrindinės bylos aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

13. Belgijos pilietis L. H. Van Esbroeck 2000 m. spalio 2 d. Bergeno pirmosios instancijos teismo (*Bergens tingrett*) (Norvegija) sprendimu buvo nuteistas kalėti penkerius metus už narkotinių medžiagų neteisėtą įvežimą 1999 m. birželio 1 d. į Norvegiją.

14. Atlikęs pusę paskirtos bausmės ir paleistas lygtinai, jis sugrįžo į savo kilmės valstybę, kur 2002 m. lapkričio 27 d. buvo pradėtas baudžiamasis procesas, per kurį jis buvo apkaltintas 1999 m. gegužės 31 d. eksportavęs medžiagas, kurias kitą dieną įvežė į Norvegiją. 2003 m. kovo 19 d. Antverpeno teismas (*rechtbank te Antwerpen*) priėmė nuosprendį, pagal kurį jam paskirta vienerių metų įkalinimo bausmė, ir šį nuosprendį Antverpeno apeliacinis teismas (*hof van beroep te Antwerpen*) patvirtino 2004 m. sausio 9 d. Sprendimu.

15. Suinteresuotasis asmuo padavė kasacinį skundą, nurodydamas Konvencijos 54 straipsnyje įtvirtinto *ne bis in idem* principo pažeidimą.

16. Prieš priimdamas sprendimą *Hof van Cassatie* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar (Konvencijos) 54 straipsnis reiškia, kad jis gali būti taikomas proceso Belgijos teisme metu asmeniui, kuriam Belgijos teisme po 2001 m. kovo 25 d. yra iškelta baudžiamoji byla dėl tos pačios veikos, dėl kurios šis asmuo 2000 m. spalio 2 d. buvo nuteistas Norvegijos teismo, jeigu paskirta bausmė jau buvo atlikta, kai pagal 1999 m. gegužės 18 d. Susitarimo tarp Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės dėl šių dviejų šalių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* 2 straipsnio 1 dalį (Konvencijos) 54 straipsnis Norvegijoje turi būti įgyvendintas ir taikomas tik nuo 2001 m. kovo 25 dienos?

Jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas:

2. Ar (Konvencijos) 54 straipsnis, skaitomas kartu su (šios Konvencijos) 71 straipsniu, reiškia, kad veikos, susijusios su tų pačių bet kokių narkotinių ir psichotropinių medžiagų,

įskaitant kanapes, laikymu išvežimo ar įvežimo tikslu, už kurių išvežimą ar įvežimą yra baudžiama skirtingose šalyse, pasirašiusiose (Konvenciją) ar kuriose Šengeno *acquis* yra įgyvendinta ir taikoma, turi būti laikomos „tomis pačiomis veikomis" pirmiau nurodyto 54 straipsnio prasme?"

IV — Procesas Teisingumo Teisme

17. Šiame procese dėl prejudicinio sprendimo buvo pateiktos pagrindinės bylos ieškovo, Čekijos, Nyderlandų, Austrijos, Lenkijos ir Slovakijos vyriausybių bei Europos Bendrijų Komisijos rašytinės pastabos. 2005 d. rugsėjo 22 d. teismo posėdyje žodines pastabas pateikė L. H. Van Esbroeck atstovai, pirmosios dvi minėtos vyriausybės ir Komisija.

V — Prejudicinių klausimų analizė

A — *„Ne bis in idem" principo esmė ir pagrindai*

18. Savo išvadoje minėtose bylose *Gözütok ir Brügge* (48 ir paskesni punktai) pažymėjau, kad Konvencijos 54 straipsnis yra autentiška išraiška principo, kuris draudžia tą patį asmenį dėl to paties neteisėto elgesio vėl traukti baudžiamojon atsakomybėn ir teisti keletą kartų, jei toks procesų ir bausmių susumavimas susijęs su neleistinu *jus puniendi* įgyvendinimo kartojimu.

19. Vėliau aš pridūriau, kad šis principas yra pagrįstas dviem teisinės sistemos ramsčiais, būtent teisinio saugumo ir teisingumo. Teisės pažeidėjas turi žinoti, kad atlikdamas bausmę jis išpirko savo kaltę ir gali daugiau nebijoti naujos sankcijos. Kai jis yra išteisintas, turi būti tikras, kad nebus pradėtas joks naujas baudžiamasis procesas.

20. Be to, negalima pamiršti, kad kiekviena sankcija siekiama dvejopo tikslo: represinio ir įbauginimo. Ja siekiama nubausti už netinkamą elgesį ir atgrasinti kaltininkus bei kitus tikėtinus pažeidėjus nuo teisiškai smerktino elgesio. Todėl ji turi būti proporcinga šiems siekiamiems tikslams, išlaikant tinkamą pusiausvyrą tarp atpildo už baudžiamąjį elgesį ir buvimo pavyzdžiu. Teisingumo principas, kurio priemonė ir yra proporcingumo taisyklė, taip pat draudžia bausmių sumavimą.

21. Draudimas, išreikštas principe *ne bis in idem*, turi du pagrindus. Pirma, tai yra asmenų teisinės apsaugos *vis-à-vis jus puniendi* išraiška, kuri kyla iš teisės į tinkamą procesą ir teisės į teisingą procesą [10], kaip numato tam tikrų valstybių, Šengeno *acquis* Susitariančiųjų Šalių, konstitucinės nuostatos [11]. Antra, tai yra struktūrinis teisinės sistemos reikalavimų, kurių teisėtumas grindžiamas priimtų sprendimų laikymusi [12], įgyvendinimas.

B — *„Ne bis in idem" principo siekiamas tikslas pagal Šengeno susitarimą*

23. Minėta nuostata [13], kuri užtikrina *ne bis in idem* principo tarptautinį pripažinimą, yra norma, skirta įgyvendinti Europos integraciją kuriant bendrą laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

24. Laipsniškas sienų kontrolės panaikinimas yra būtinas etapas kuriant šią bendrą erdvę, net jei administracinių kliūčių panaikinimas užtikrinamas visiems, įskaitant ir tuos, kurie pasinaudoja kontrolės sumažėjimu išplėsdami savo nelegalią veiklą.

22. Atsakymas į *Hof van Cassatie* klausimus turi būti pateiktas atsižvelgiant į šiuos du pagrindus ir Konvencijos 54 straipsniu siekiamus tikslus.

25. Todėl būtina stiprinti bendradarbiavimą, ypač policijos ir saugumo srityse, tarp valstybių narių, kurios įsijungia į kovą su nusikalstamumu visoje Europos Bendrijoje ir taip tarpusavyje bendradarbiaudamos siekia palaikyti tvarką. Tačiau bet kuriuo atveju šis

10 — Galima būtų teigti, kad draudimas, kylantis iš *ne bis in idem* principo, saugo asmens orumą nuo nežmoniško ir žeminančio elgesio, nes toks apibūdinimas atitinka pakartotinį baudimą už tuos pačius pažeidimus.

11 — Kaip asmeninių teisių užtikrinimas, *ne bis in idem* principas yra įtvirtintas daugelyje tarptautinių sutarčių, pavyzdžiui, 1966 m. gruodžio 16 d. Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte (14 straipsnio 7 dalis) ar 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (4 straipsnis). Bet kuriuo atveju šie tekstai išreiškia principo taikymą vidaus teisinėje sistemoje ir užtikrina jo laikymąsi valstybės teritorijoje. Jungtinių Tautų žmogaus teisių komitetas pareiškė, kad minėto pakto 14 straipsnio 7 dalis netaikoma *res judicata* įsigaliojusiems sprendimams, kurie buvo priimti kitoje valstybėje (1987 m. lapkričio 2 d. Sprendimas, CCPR/C/31/D/204/1986).

12 — Šis požiūris buvo pabrėžtas J. A. E. Vervaele „El principio ne bis in idem en Europa. El Tribunal de Justicia y los derechos fundamentales en el espacio judicial europeo", 2004 m. spalio mėn., Nr. 5, *Revista General de Derecho Europeo*, (www.iustel.com).

13 — Ši nuostata perimta iš ankstesnės 1987 m. gegužės 25 d. Konvencijos nuostatos dėl *ne bis in idem* principo taikymo, kuri, nepaisant jos ribotų galimybių, įkvėpė Konvencijos 54 ir 58 straipsnius, kaip pažymi I. Blanco Cordero „El principio ne bis in idem en la Unión Europea", *Diario La Ley*, 2005 m. birželio 30 d., Nr. 6285.

baudžiamojo persekiojimo sustiprinimas neturi pakenkti asmenų neperleidžiamoms garantijoms, pripažintoms teisinėje demokratinėje bendruomenėje.

26. Pastarasis tikslas yra įtvirtintas Konvencijos 54 straipsnyje, kuris, remiantis minėtais sprendimais *Gözütok ir Brügge* bei *Miraglia*, užtikrina laisvą asmenų judėjimą Europos Sąjungos teritorijoje (atitinkamai 38 ir 32 punktai), kaip numato ES 2 straipsnio 1 pastraipos 4 dalis.

C — *Konvencijos 54 straipsnio galiojimas laike (pirmasis prejudicinis klausimas)*

27. Šengeno *acquis* Belgijoje taikomas nuo 1999 m. gegužės 1 d., o Norvegijoje – nuo 2001 m. kovo 25 dienos. Pažeidimas, kurio padarymu buvo apkaltintas L. H. Van Esbroeck, buvo įvykdytas 1999 m. gegužės 31 d. ir birželio 1 dieną. Suinteresuotasis asmuo 2000 m. spalio 2 d. buvo nuteistas Norvegijoje už neteisėtą draudžiamų medžiagų įvežimą, o 2003 m. kovo 19 d. Belgijoje buvo nuteistas už tų pačių medžiagų išvežimą.

28. Atsižvelgiant į šią chronologinę seką, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar pakartotinis bausmės skyrimo draudimas, nustatytas Konvencijos 54 straipsnyje, kuris negaliojo Norvegijoje, kai buvo priimtas pirmasis kaltinamasis nuosprendis, gali užkirsti kelią vėlesnės bausmės paskyrimui Belgijoje?

29. Reikia pripažinti, kad Šengeno *acquis* nenumato jokios specialios nuostatos dėl Konvencijos 54 straipsnio įsigaliojimo ar jo galiojimo laike.

30. Atsakymas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą kyla iš *ne bis in idem* principo esmės ir jo pagrindų, ir tam pritaria visos procese dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalyvaujančios šalys, išskyrus Slovakijos vyriausybę.

31. Šis principas, analizuojant jį materialinės teisės, skirtos užtikrinti, kad niekam iš naujo nebūtų pateikiami kaltinimai ir skiriama bausmė po to, kai įvykdžius nusikaltimą buvo atlikta bausmė, prasme, yra visiškai įgyvendinamas, jei šios sąlygos yra neatsiejamos nuo valdžios institucijų įsipareigojimų susilaikyti nuo bet kokios represinės priemonės. Šis principas taikomas, tik jei kaltinamajam jau ankščiau buvo paskirta galutinė bausmė.

32. Belgijos institucijos pradėjo L. H. Van Esbroeck baudžiamąjį procesą ir paskyrė bausmę neatsižvelgusios į tai, kad kaltinamasis nuosprendis jau buvo priimtas kitoje

valstybėje, o Konvencijos 54 straipsnis taikomas abiejose valstybėse. Tokiomis aplinkybėmis, Teisingumo Teismui siūlau *Hof van Cassatie* nurodyti, kad ši nuostata yra taikoma tokiais atvejais kaip, pavyzdžiui, pagrindinėje byloje.

34. Jei nagrinėtume Konvencijos 54 straipsnį procesinės teisės prasme, atsakymas būtų toks pats, nes tokio pobūdžio nuostatos taikomos pradėtoms procedūroms po jos įsigaliojimo, jei aiškiai nenumatyta priešingai, o pagrindinės bylos procesas Belgijoje buvo pradėtas po šios nuostatos įsigaliojimo šioje valstybėje ir Norvegijoje.

33. Savo pateiktoje išvadoje bylose *Gözütok ir Brügge* (114 punktas) pritariu nuomonei, kad draudimas, susijęs su *ne bis in idem* principu, nėra procesinė norma, bet, atvirkščiai, yra pagrindinė asmenų apsaugos garantija teisinėje sistemoje, kuri, kaip ir Europos Sąjungos valstybėse narėse, yra pagrįsta viešosios valdžios visų individo teisių ir laisvių pripažinimu [14]. Šiuo požiūriu, laikantis minėto principo tikslų, net jei antrojo baudžiamojo proceso teisinės nuostatos buvo taikomos atsižvelgiant į pirmojo proceso aplinkybes, kurios galiojo pažeidimo įvykdymo metu, dabar taikoma nuostata, atsižvelgiant į minėtose teisinėse sistemose bendrai pripažintą baudžiamosios politikos pagrindinį principą, turėtų būti įgyvendinama retroaktyviai, jei ji yra palankesnė kaltinamojo atžvilgiu.

D — *Sąvokos „tos pačios veikos" apibrėžimas (antrasis prejudicinis klausimas)*

1. Pirminės pastabos

35. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti Konvencijos 54 straipsnyje vartojamą sąvoką „tos pačios veikos".

36. Siekis nustatyti, ar aplinkybės, pateisinančios baudžiamojo proceso pradėjimą šioje byloje, yra tokios pačios kaip ir ankstesnėje byloje, yra esminis atliekant sprendimų priėmimo funkciją, kurią įgyvendina tik kompetentingas teismas, tiesiogiai susipažinęs su aplinkybėmis, kuriomis jis remėsi atlikdamas vertinimą, neapribojant sprendimo peržiūrėjimo galimybės antrojoje instancijoje.

14 — A. Queralt Jiménez „La incidencia en la jurisprudencia constitucional de la autoridad interpretativa de las sentencias del Tribunal Europeo de Derechos Humanos. Especial referencia al caso español" (rengiama disertacija) nurodo, kad 2003 m. sausio 16 d. *Tribunal Constitucional espagnol* sprendimo Nr. 2/2003 (BOE, Nr. 219, 2003) analizė leidžia patvirtinti, kad draudimas, kylantis iš *ne bis in idem* principo, yra dvejopo pobūdžio: pirma, materialaus, susijusio su draudimu paskirtį bausmę asmeniui du ar daugiau kartų už tą pačią veiką, neatsižvelgiant į tai, ar bausmės buvo paskirtos toje pačioje teisinėje sistemoje ar tos pačios procedūros metu, antra, procesinio pobūdžio, uždraudžiantis bet kokį naują nuosprendį dėl aplinkybių, kurių atžvilgiu buvo jau buvo priimtas galutinis nuosprendis (baudžiamasis ar išteisinantis), taip užtikrinant *res judicata* sprendimų galiojimą. Jis taip pat nurodo, kaip savarankišką teisę, pakartotinį baudžiamojo proceso draudimą, priklausantį teisingo proceso sričiai, tačiau netiesiogiai susijusį su *ne bis in idem* principu.

37. Dėl šios priežasties Teisingumo Teismas negali pakeisti tokio teismo. Teisingumo Teismo vaidmuo tėra suformuluoti aiškinimo kriterijus, kurie, atsižvelgiant į konkrečios nuostatos pagrindus ir tikslus, nurodytų labiausiai tinkamą aiškinimą, siekiant vienodo vertinimo visoje Europos Sąjungos teritorijoje.

38. Šiame analizės etape turiu pripažinti, jog iš anksto perskaitęs *Hof van Cassatie* antrąjį klausimą turėjau imtis neapibrėžtos teisinės sąvokos „tos pačios veikos" reikšmės nustatymo tam, kad Bendrijų teisės prasme atskleisčiau savarankiškas gaires, kurios leistų nustatyti bendrąjį kriterijų, galintį padėti išspręsti būsimus atvejus.

39. Šios užduoties įgyvendinimas yra ne tik perdėtas, bet ir neįmanomas dėl to, kad atsižvelgiant į baudžiamosios politikos įvairovę ir baudžiamojo proceso pobūdį yra sudėtinga nustatyti universalias vertybes, nes veiksmingos priemonės, taikomos konkretiems pažeidimams ar konkrečiai veikai, gali būti netinkamos kitų veikų atžvilgiu [15].

15 — G. Dannecker „La garantía del principio ne bis in idem en Europa", *Dogmática y ley penal. Libro homenaje a Enrique Bacigalupo*, 2004, Madridas, p. 157–176, pabrėžia šio principo taikymo ypatybes, kai jis taikomas veikoms, susijusioms su organizuota nusikaltėlių grupe, ar tam tikriems tęstiniams teisės pažeidimams, kaip neteisėtas ginklų laikymas (p. 168).

40. Atrodo, kad protingiau būtų pasirinkti tarpinį variantą ir, nedetalizuojant pagrindinės bylos faktinių aplinkybių, įvertinti atskiras bylos aplinkybes, siekiant padėti nacionaliniam teismui, suteikiant jam nurodymų, skirtų išspręsti šią bylą pagal nuostatą, dėl kurios išaiškinimo pateiktas prašymas šioje prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje.

2. Sąvokos vertinimas tik faktiniu požiūriu

41. Šis eklektiškas požiūris pabrėžia *Hof van Cassatie* pateiktą klausimą, kuriuo klausiama, ar, siekiant Konvencijos 54 straipsnio tikslų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų išvežimas iš vienos Susitariančiosios Šalies ir įvežimas į kitą Susitariančiąją Šalį gali būti laikomi „tomis pačiomis veikomis", ar, atvirkščiai, kiekviena valstybė turi teisę pradėti baudžiamąjį procesą dėl atskirų teisės pažeidimų.

42. Šis klausimas svarbus ne tik dėl jo teisinio vertinimo sudėtingumo, bet ir dėl to, kad šis teisės pažeidimo būdas dažnai pasikartoja analogiškose veikose. Doktrina

numatė tokias problemas [16], o realybėje pasitvirtino jų egzistavimas [17].

43. Todėl reikia nustatyti antrojo *ne bis in idem* principo sąvokos elemento ribą. Kad pasiektume šį tikslą, sąvoką reikia nagrinėti atsižvelgiant į tris aspektus: pirma, faktų įvertinimo, neatsižvelgiant į jokius kitus vertinimus, antra, teisinio kvalifikavimo ir, trečia, šiuo teisiniu kvalifikavimu saugomų interesų.

44. Patvirtinti pirmąjį aspektą pakanka lingvistinio vertinimo. Konvencijos versija ispanų kalba, įtvirtinanti sąvoką *„por los mismos hechos"*, nekelia jokios abejonės. Prancūzų, vokiečių, anglų, italų, olandų kalbų versijos (atitinkamai *„pour les mêmes faits"*, *„wegen derselben Tat"*, *„for the same acts"*, *„per i medesimi fatti"* ir *„wegens dezelfde feiten"*) taip pat nekelia ginčų, nes jos reiškia *idem factum*, t. y. visas veikas, kurioms taikomas baudžiamasis procesas kaip istorinis reiškinys, kurio metu teismas privalo vertinti, kad nustatytų atitinkamas teisines pasekmes.

45. Šį požiūrį galima patvirtinti, jei atsižvelgiama į suteiktos asmenims esminės garantijos pagrindą ir reikšmę – laisvas judėjimas Šengeno erdvėje yra užtikrinamas tuomet, kai asmuo žino, kad, nuteistas ir atlikęs visą bausmę arba tam tikrais atvejais atleistas nuo bausmės vienoje valstybėje narėje, jis gali laisvai judėti šioje erdvėje, nebijodamas persekiojimo kitoje valstybėje narėje už tai, kad šis veiksmas yra atskiras pažeidimas pastarosios valstybės teisinėje sistemoje. Jei pritartume tokiam požiūriui, Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnio pirmosios pastraipos 4 dalimi siekiamas tikslas tebūtų tekstas, neturintis juridinės galios, ir šiai laisvei vidaus erdvėje sukeltų tiek kliūčių, kiek yra skirtingų baudžiamosios teisės sistemų, kurios, nepaisant Tarybos sprendimais įgyvendinamo suderinimo, pasižymi stipriais nacionaliniais bruožais.

46. Dėl tų pačių priežasčių reikia atmesti ir kriterijų dėl teisinio kvalifikavimo saugomų interesų, nes jis yra glaudžiai susijęs su teisėta valstybės pasirinkimo galimybe baudžiamosios politikos srityje, kuri leistų tą

16 — Minėtas J. A. E. Vervaele po sprendimų *Gözütok ir Brügge* paskelbimo pažymėjo, kad liko neišspręsti keli svarbūs dalykai, kaip sąvokos „tos pačios veikos" išaiškinimas. C. Van den Wyngaert ir G. Stessens „The International Non Bis in Idem Principle: Resolving some of the unanswered Questions", *International and Comparative Law Quarterly*, 1999 m. spalio mėn., Nr. 48, p. 789, kelia klausimą, ar asmuo, neteisėtai gabendamas narkotikus iš vienos šalies į kitą, padaro du teisės pažeidimus: vieną, susijusį su išvežimu, ir kitą, susijusį su įvežimu. Minėtas G. Dannecker p. 167 ir 168 naudoja tokį patį pavyzdį.

17 — Byloje *Hiebeler* (C-493/03) Apeliacinis Bordo teismas (*Cour d'appel de Bordeaux*) norėjo išsiaiškinti, ar, siekiant *ne bis in idem* principo įgyvendinimo, kertančiame sieną kroviniame transporte rastas tam tikras kiekis narkotinių medžiagų reiškia skirtingus teisės pažeidimus, baudžiamus abiejose atitinkamose valstybėse. Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo šioje byloje, nes 2004 m. kovo 30 d. prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje nutartis buvo išbraukta iš bylų registro dėl to, kad pagrindinė byla neteko dalyko. Brabanto miesto teismas (*Rechtbank 's-Hertogenbosch*) (byla *Van Straaten*, C-150/05) ir *Hof van beroep te Antwerpen* (byla *Bouwens*, C-272/05) Teisingumo Teismui pateikė panašius klausimus, susijusius su neteisėta tarptautine narkotinių medžiagų prekyba. Abiejų prašymų priimti prejudicinį sprendimą nagrinėjimas vyksta šiuo metu.

pačią veiką pripažinti teisės pažeidimu daugelį kartų ir taip nepaisyti Konvencijos 54 straipsniu siekiamo tikslo.

47. Jei vertinimo kriterijumi laikytume teisės pažeidimus ar tokių pažeidimų draudimu saugomus interesus, o ne atskirus faktus, *ne bis in idem* principas niekada negalėtų būti taikomas tarptautiniame lygyje [18].

48. Ši aplinkybė tikriausiai paaiškina, kodėl, priešingai nei Tarptautinis pilietinių ir politinių teisių paktas, kuris draudžia pakartotinį baudžiamąjį procesą dėl tų pačių „teisės pažeidimų" (14 straipsnio 7 dalis) bei Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolas Nr. 7, kuriuo siekiama to paties tikslo „teisės pažeidimų" prasme (4 straipsnis) [19] (abu šie dokumentai susiję su mūsų nagrinėjamo principo taikymu nacionalinėje teisėje), kitos sutartys, susijusios su to paties principo tarptautiniu taikymu, taikomos tik faktinių aplinkybių atžvilgiu [20]. Graikijos Respublikos inicijuotame Tarybos pamatiniame sprendime dėl *ne bis in idem* principo taikymo [21] laikomasi tokio paties požiūrio ir sąvoka *„idem"* apibrėžiama kaip „antras teisės pažeidimas, kuris kyla tik dėl tų pačių ar panašių faktinių aplinkybių, neatsižvelgiant į jo teisinę kvalifikaciją" (1 straipsnio e dalis).

49. Be to, nagrinėjant šią bylą reikia pažymėti, kad 1998 m. gruodžio 10 d. Belgijos Vidaus reikalų ir Teisingumo ministerijos paskelbė aplinkraštį [22], kuriame įtvirtinta, kad Konvencijos 54 straipsnis reikalauja ne

18 — Taip pažymi ankščiau minėtas G. Dannecker, p. 175.

19 — Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika šiuo atžvilgiu yra prieštaringa. 1995 m. spalio 23 d. Sprendime *Gradinger* (byla 33/1994/480/562, serija A Nr. 328-C) Europos Žmogaus Teisių Teismas teikė pirmenybę kriterijams, susijusiems su tapačiais faktais, neatsižvelgdamas į jų teisinį kvalifikavimą, tačiau 1998 m. liepos 30 d. Sprendime *Oliveira prieš Šveicariją* (byla 84/1997/868/1080, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-V) jis pasirinko kitą sprendimo būdą. Galėtume teigti, kad šie ankstesni sprendimai apibendrinami 2001 m. gegužės 29 d. Sprendimu *Franz Fischer prieš Austriją* (byla 37950/97), grindžiamu faktais, vis dėlto 2002 m. liepos 2 d. Sprendime *Göktan prieš Prancūziją* (byla 33402/96, *Recueil des arrêts et décisions* 2002-V) tas pats Europos Žmogaus Teisių Teismas vėl taikė teisinio kvalifikavimo kriterijų.

20 — Tarptautinių tribunolų buvusiai Jugoslavijai ir Ruandai statutai mini „faktus, sudarančius sunkius tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimus" (atitinkamai 10 straipsnio 1 dalis ir 9 straipsnio 1 dalis). Konvencijoje dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL C 316, 1995, p. 49) ir Konvencijoje dėl kovos su korupcija, susijusia su Europos Bendrijų pareigūnais ar Europos Sąjungos valstybių narių pareigūnais (OL C 195, 1997, p. 2), minimos „tos pačios veikos" (atitinkamai 7 straipsnio 1 dalis ir 10 straipsnio 1 dalis). Bet kuriuo atveju Europos žmogaus teisių apsaugos ir pagrindinių teisių konvencijoje (OL C 364, 2000, p. 1) įtvirtintas toks pats kvalifikavimo kriterijus („Niekas negali būti antrą kartą persekiojamas ar baudžiamas tos pačios valstybės institucijų už nusikaltimą, dėl kurio jis jau buvo išteisintas arba nuteistas galutiniu nuosprendžiu pagal tos valstybės įstatymus ir baudžiamąjį procesą" (50 straipsnis)), kuris taip pat atkartojamas ir Sutartyje dėl Konstitucijos Europai (II-110 straipsnis) (OL C 310, 2004, p. 1).

21 — OL C 100, 2003, p. 24.

22 — *Circulaire interministérielle sur l'incidence de la convention de Schengen en matière de contrôle frontalier et de coopération policière et judiciaire* (Tarpinstitucinis susitarimas dėl pasekmių sienų apsaugai ir policijos bei teismų bendradarbiavimui įgyvendinant Šengeno Konvenciją) (1999 m. sausio 29 d. *Belgisch Staatsblad*, Nr. 20, p. 2714).

tapataus teisinio kvalifikavimo, bet tik tapačių faktų [23]. Belgijos teismas taikė šį išaiškinimą [24].

3. Konkretus pagrindinėje byloje nagrinėjamas atvejis

50. Ankščiau išdėstytos pastabos pasitvirtina šios Teisingumo Teismo nagrinėjamos bylos aplinkybėmis.

51. Neginčytina, kad materialiniu požiūriu veika, dėl kurios L. H. Van Esbroeck buvo nuteistas Norvegijoje, yra ta pati veika, dėl kurios buvo pradėtas baudžiamasis procesas ir priimtas nuosprendis Belgijoje, t. y. nelegalus tam tikras narkotinių medžiagų kiekio vežimas iš vienos valstybės į kitą 1999 m. gegužės 31 d. ir birželio 1 dieną. Atskirose valstybėse šiam elgesiui taikomas skirtingas teisinis kvalifikavimas: nelegalių medžiagų išvežimas Belgijoje ir tų pačių produktų įvežimas Norvegijoje. Jei sąvoka *idem* suprantama griežtai tik fakto prasme, L. H. Van Esbroeck atžvilgiu bus taikomas Konvencijos 54 straipsnis, tačiau jei šiai sąvokai suteikiamas teisinis aspektas, bausmės pakartotinumas tampa įmanomas.

52. Ši paskutinė galimybė man atrodo ginčytina dėl trijų priežasčių. Pirma, ji sąlygoja ribojančio pobūdžio sprendimą, nesuderinamą su paplitusiu pagrindinių garantijų, užtikrinančių asmens orumą, poveikiu. Antra, ji tiesiogiai prieštarauja Konvencijos 54 straipsnyje įtvirtintam tikslui, t. y. užtikrinti laisvą asmenų judėjimą, palikdama kaboti virš nuteistojo, kuris atliko savo bausmę, naujų bausmių Damoklo kardą, jei jis kirstų sieną tos valstybės, kurioje atliko bausmę. Galiausiai yra absurdiška kalbėti apie importą ir eksportą teritorijoje, reguliuojamoje teisinės sistemos, kuria iš esmės siekiama panaikinti apribojimus tiek asmenims, tiek prekėms [25].

23 — 1964 m. rugpjūčio 29 d. priimtose IX Tarptautinio baudžiamosios teisės Kongreso išvadose buvo pasiūlytas griežtai faktiškas sąvokos *idem* apibrėžimas (su išvadų tekstu galima susipažinti *Zeitschrift für Strafrechtswissenschaften*, 1965, p. 184–193, ypač p. 189 ir 190). Nyderlandų ir Prancūzijos Aukščiausieji tesimai patvirtino šį požiūrį (1994 m. gruodžio 13 d. *Hoge Raad der Nederlanden* Sprendimas (*Ars Aequi*, 1995 m. p. 720) ir 1983 m. gruodžio 13 d. *Cour de cassation* Sprendimas (*Bulletin* Nr. 340), cituojami A. Weyembergh „Le principe ne bis in idem: pierre d'achoppement de l'espace pénal européen?", *Cahiers de droit européen*, 2004, Nr. 3 ir 4, p. 349).

24 — 1995 m. balandžio 3 d. *Tribunal correctionnel d'Eupen* sprendime (paskelbtas 1996 m. lapkričio mėn. *Revue de droit pénal et de criminologie*, p. 1159) teigiama, kad net jei asmens dalyvavimą veikoje, vykusioje tarp Belgijos ir Vokietijos, remiantis 1961 m. kovo 30 d. Niujorko Bendrosios konvencijos dėl narkotinių medžiagų 36 straipsniu, sudaro du teisės pažeidimai, baudžiamasis procesas, pradėtas Belgijos teisme dėl šioje valstybėje atlikto pažeidimo, yra nepriimtinas, nes konkreti veika sudaro vieną baudžiamosios teisės pažeidimą, o šios teisės pažeidėjas jau buvo nuteistas Vokietijoje. S. Brammertz „Trafic de stupéfiants et valeur internationale des jugements répressifs à la lumière de Schengen", minėtame *Revue de droit pénal et de criminologie*, p. 1063–1081, apibūdina, kaip iki Šengeno *acquis* įsigaliojimo Belgijos teismų praktika prieštaravo tarptautiniam *ne bis in idem* principo taikymui.

25 — Pasak minėto S. Brammertz, p. 1077 ir 1078, po Šengeno *acquis* nuostatų įsigaliojimo nebegalima tvirtinti, kad neteisėta narkotinių medžiagų prekyba tarp dviejų valstybių narių reiškia atskiras veikas, dėl kurių būtų skiriama pakartotinė bausmė, nes laisvas asmenų ir prekių judėjimas reiškia pasitikėjimą, į kurį reikia atsižvelgti atliekant pasienio nusikaltimo analizę ir vertinimą. „Kodėl gabenimas iš Eupen į Liežą laikomas viena baudžiamąja veika, o tas pats gabenimas iš Eupen į Aix-la-Chapelle padalijamas į dvi atskiras veikas, atsižvelgiant į pasienį, kuris toje vietovėje neturi jokios materialinės išraiškos?"

4. Konvencijos 71 straipsnis

53. Remdamosi šia nuostata, Susitariančiosios Šalys įsipareigoja imtis visų reikiamų priemonių, kad užkirstų kelią neteisėtai narkotinių medžiagų prekybai pagal Jungtinių Tautų konvencijas, ypač konvencijas dėl narkotinių ir psichotropinių medžiagų, kurios įtvirtina, kad teisės pažeidimai, jeigu jie padaryti skirtingose šalyse, yra laikomi atskirais teisės pažeidimais (atitinkamai 36 ir 22 straipsniai).

54. Iš pirmo žvilgsnio šios nuostatos prieštarauja šioje išvadoje pateiktam vertinimui, tačiau kruopšti jų turinio analizė atskleidžia, jog jos patvirtina išvados vertinimą visiškai jam neprieštaraudamos.

55. 71 straipsnis įpareigoja Susitariančiąsias Šalis pagal Šengeno *acquis* nesusilpninti savo pastangų kovojant su neteisėtu narkotinių medžiagų gabenimu ir todėl primena jų prisiimtus įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų sektorines konvencijas. Ši nuostata yra bendrojo pobūdžio ir todėl neuždraudžia specialaus pobūdžio 54 straipsnio taikymo.

56. Patikslinant aukščiau pateiktą analizę, minėtos Jungtinių Tautų konvencijos turi būti vertinamos atsižvelgiant į istorinį ir norminį kontekstą, nes jų 22 ir 36 straipsniai, pagal kuriuos Susitariančiosios Šalys yra įpareigojamos imtis priemonių, kad užkirstų kelią neteisėtai prekybai, nėra besąlyginės, bet nustato apribojimus, kylančius dėl konkrečių valstybių teisinių sistemų. Konvencijos 54 straipsnis yra valstybių, ratifikavusių šią sutartį, teisinės sistemos dalis, kuri negali riboti šios nuostatos veiksmingumo.

57. Nereikia pamiršti, kad šios Jungtinių Tautų konvencijos buvo įtvirtintos siekiant pasauliniu lygiu kovoti su neteisėta narkotinių ir psichotropinių medžiagų prekyba, nesugebant šios problemos išspręsti visose šalyse atskirai. Šiuo požiūriu minėtų konvencijų 22 ir 36 straipsniai atskleidžia tikrąją jų reikšmę, t. y., jei teisės pažeidimai yra įvykdyti daugelyje Susitariančiųjų Šalių, bet kurioje valstybėje dėl jų galima pradėti baudžiamąjį persekiojimą ir paskirti teisės pažeidėjams bausmę, siekiant išvengti to, kad, nepaisant kai kurių šalių nesugebėjimo įgyvendinti įsipareigojimų, teisės pažeidėjai liktų nenubausti. Šis požiūris netenka savo prasmės Šengeno erdvėje, kuri, kaip pabrėžiau savo išvadoje byloje *Gözütok ir Brügge* (124 punktas) ir kaip Teisingumo Teismas patvirtino sprendime minėtoje byloje (33 punktas), yra pagrįsta valstybių narių abipusiu pasitikėjimu atitinkamose baudžiamosios teisės sistemose [26].

26 — Abipusio pripažinimo principo baudžiamosiose bylose įgyvendinimo priemonių programa (OL C 12, 2001, p. 10) kaip vieną iš tinkamų priemonių šiam tikslui pasiekti nurodo *ne bis in idem* principą (p. 12). Komisijos komunikatas Tarybai ir Europos Parlamentui dėl teismo sprendimų baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo ir valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo stiprinimo įtvirtina tą patį požiūrį (KOM(2005) 195 galutinis, p. 4).

58. Apibendrinant reikia pažymėti, kad minėtais straipsniais siekiama neleisti materialinio veikos dekriminalizavimo, tačiau, kai dėl neteisėto elgesio teisinėje sistemoje, pavyzdžiui, Šengeno erdvėje, kuri pripažįsta *ne bis in idem* principą, jau yra priimtas nuosprendis, naujas persekiojimas yra negalimas. Taigi nėra jokio prieštaravimo tarp dviejų nagrinėjamų nuostatų.

59. Todėl Konvencijos 54 straipsnio, skaitomo kartu su šios Konvencijos 71 straipsniu, prasme išvežimas ir įvežimas tų pačių bet kokių narkotinių ir psichotropinių medžiagų, įskaitant kanapes iš vienos Susitariančiosios Šalies į kitą Susitariančiąją Šalį arba į šalį, kurioje įgyvendinami ir taikomi Šengeno *acquis*, yra laikomi „tomis pačiomis veikomis" pirmosios iš šių nuostatų prasme, neatsižvelgiant į šių veikų teisinį kvalifikavimą susijusių valstybių teisinėse sistemose.

VI — Išvada

60. Remdamasis pateiktais paaiškinimais, į *Hof van Cassatie* pateiktus prejudicinius klausimus Teisingumo Teismui siūlau atsakyti taip:

„1. Konvencijos, įgyvendinančios Šengeno susitarimą, sudarytą 1985 m. birželio 14 d. Šengene tarp trijų Beniliukso ekonominę sąjungą sudarančių valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių, dėl laipsniško bendrų sienų kontrolės panaikinimo 54 straipsnis taikomas *ratione temporis* baudžiamojo proceso, pradėto po minėtos nuostatos įsigaliojimo ir dėl veikų, dėl kurių jau buvo priimtas kaltinamasis nuosprendis, nepaisant pirmojo baudžiamojo proceso pradėjimo datos, atžvilgiu.

2. Minėtos konvencijos 54 straipsnio, skaitomo kartu su šios jos 71 straipsniu, prasme, išvežimas ir įvežimas tų pačių bet kokių narkotinių ir psichotropinių medžiagų, įskaitant kanapes, iš vienos Susitariančiosios Šalies į kitą Susitariančiąją Šalį arba į šalį, kurioje įgyvendinami ir taikomi Šengeno *acquis*, yra laikomi „tomis pačiomis veikomis" pirmosios iš šių nuostatų prasme, neatsižvelgiant į šių veikų teisinį kvalifikavimą atitinkamų valstybių teisinėse sistemose."